

**A SZUBSZIDIARITÁSFIGYELŐ HÁLÓZAT JELENTÉSE
AZ EURÓPAI HÁLÓZATFINANSZÍROZÁSI ESZKÖZRŐL TARTOTT
KONZULTÁCIÓRÓL**

Előadó: **Dr. Ivan ŽAGAR (SL/EPP)**

<http://subsidiarity.cor.europa.eu>

Nyilatkozat:

A jelentés nem kívánja közölni a szubszidiaritásfigyelő hálózathoz érkezett összes hozzájárulás tartalmát, inkább azok kulcselemeinek összefoglalására törekszik. A benne foglalt információk pusztán szemléltetési célokat szolgálnak. A jelentés az RB adminisztratív részlegeire nézve semmilyen kötelezettséget nem jelent, és az idevonatkozó RB-vélemény végső tartalmát sem befolyásolja.

**Európai összekapcsolódási eszköz
Zárójelentés
2012. február 13.**

Megrendelő:
Régiók Bizottsága
Konzultatív Munkák Főosztálya, 1. osztály

**Európai összekapcsolódási eszköz
Zárójelentés
2012. február 13.**

Megrendelő:
Régiók Bizottsága
Konzultatív Munkák Főosztálya, 1. osztály

Ügyfél:

RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

Konzultatív Munkák Főosztálya, 1. osztály

101 rue Belliard

B-1040 Brussels

Szerződés szám:

CDR/ETU/198/2008

Szerző:

Christine Hamza

Metis GmbH

A-1220 Vienna, Donau-City-Straße 6

Tel.: +43 1 997 15 70, fax: +43 1 997 15 90 66

E-mail: office@metis-vienna.eu, www.metis-vienna.eu

Bécs, 2012. február 13.

Tartalom

Tartalom	3
A rövidítések jegyzéke	5
1 Bevezetés	1
2 Az európai összekapcsolódási eszköz fontos témáinak rövid leírása	4
3 Részletes észrevételek	7
3.1 Az európai összekapcsolódási eszköz hozzáadott értéke a TEN-T vonatkozásában.....	7
3.2 A helyi és regionális önkormányzatok bevonása	9
3.3 Az európai összekapcsolódási eszköz, illetve a strukturális és kohéziós alapok közötti összhang.....	10
3.4 Az európai összekapcsolódási eszköz hatása az állami költségvetésre	11
3.5 A közbeszerzésre és az állami támogatásra gyakorolt hatások	13
3.6 Kihívások és lehetőségek a határ menti régiókban	13
4 Következtetések.....	15
5 Hivatkozás	17
6 Válaszadók	17

A rövidítések jegyzéke

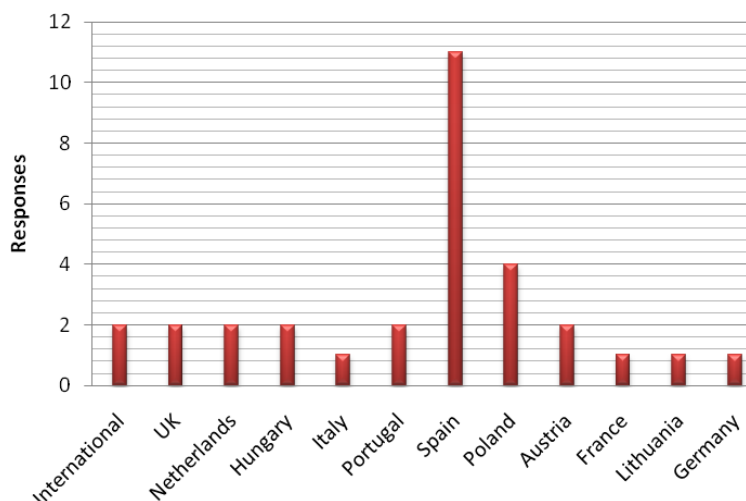
RB	Régiók Bizottsága
EGTC	európai területi együttműködési csoportosulás
ERFA	Európai Regionális Fejlesztési Alap
EU	Európai Unió
EU12	Bulgária, Ciprus, Cseh Köztársaság, Észtország, Lengyelország, Lettország, Litvánia, Magyarország, Málta, Románia, Szlovákia és Szlovénia
EU15	Ausztria, Belgium, Dánia, Egyesült Királyság, Finnország, Franciaország, Görögország, Hollandia, Írország, Luxemburg, Németország, Olaszország, Portugália, Spanyolország, Svédország
TEN	transzeurópai hálózatok
PPP	köz-magán társulás
SMN	szubszidiaritásfigyelő hálózat (Subsidiarity Monitoring Network)
TEN-T	transzeurópai közlekedési hálózat

1 Bevezetés

A jelentés az Európai Bizottság európai összekapcsolódási eszközről szóló javaslatával¹ összefüggésben folytatott konzultációs folyamat főbb eredményeit foglalja össze. A konzultációs folyamatot dr. Ivan Zagar, az RB előadója (SI/EPP) kérésére indították 2011. november 29-én. A kérés alapján a konzultáció nyitva állt a szubszidiaritásfigyelő hálózatban, az RB EGTC-platformjában és az RB Európa 2020 stratégiát nyomon követő platformjában részt vevő partnerek, emellett a részt venni kívánó további RB-tagok, a brüsszeli regionális irodák és a tagállamok állandó képviselői számára.

A konzultáció 2012. január 27-én zárult le. 11 tagállamból és 2 nemzetközi csoportosulástól összesen 31 hozzájárulás érkezett. Messze a legtöbb hozzájárulást Spanyolország nyújtotta be (lásd az 1. ábrát).

1. ábra: A válaszadók megoszlása tagállamok szerint

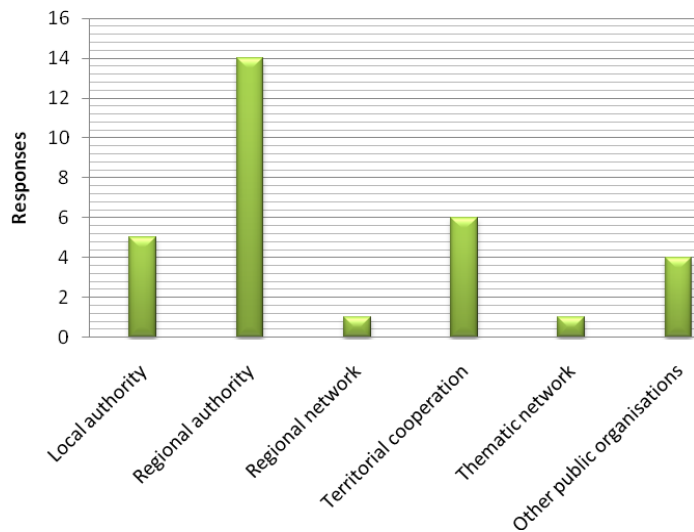
Forrás: Metis, 2011.

A válaszadók főleg regionális és helyi önkormányzatok voltak, s őket követték számban a területi együttműködési csoportosulások (lásd a 2. ábrát).

¹

Európai Bizottság (2011): Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre az európai összekapcsolódási eszköz létrehozásáról, COM(2011) 665 final – 2011/0302 (COD); SEC(2011) 1262 final, SEC(2011) 1263 final; Brüsszel, 2011. október 19.

2. ábra: A válaszadók megoszlása típus szerint

Forrás: Metis, 2011.

A konzultáció célja annak megállapítása volt, hogy a válaszadók miként értékelik az európai összekapcsolódási eszközre irányuló rendlettervezetet a következő szempontokból:

- az európai összekapcsolódási eszköz általános hozzáadott értéke,
- a helyi és regionális önkormányzatok bevonása,
- az európai összekapcsolódási eszköz illeszkedése az ERFA-hoz,
- az európai összekapcsolódási eszköz bevezetésének hatása az állami költségvetésre,
- a közbeszerzésre gyakorolt hatások,
- a határokon átnyúló régiókra gyakorolt hatások.

Az európai összekapcsolódási eszközzel kapcsolatos általános reakció pozitív volt. Általános egyetértés van a tekintetben, hogy a központosított és célirányosabb infrastruktúra-fejlesztés hozzáadott értéket jelent. Az európai összekapcsolódási eszköztől azt várják, hogy nyújtson jelentős támogatást a határokon átnyúló infrastruktúra-fejlesztéshez, amelyet eddig különböző nehézségek kísérték. Kiemelték azonban az alábbi főbb szempontokat:

- Az Európai Bizottság törzsprojektekre vonatkozó irányelvét túlságosan **felülről irányított** tartják, ami így veszélyezteti a **szubszidiaritás elvét**, ha a folyosókoordinátor hatásköre megengedné a tagállamokat irányítását az infrastruktúra-projektekkel kapcsolatos döntéseikben.

- Az **infrastruktúra-folyosók előzetes meghatározása** túl merevnek tűnik, és nem teszi lehetővé, hogy az előkészítési fázisában más projekteket is bevonjanak. Ez veszélyezteti az átfogó infrastruktúra-hálózaton belüli projektek finanszírozását.
- Különösen **a jelenlegi költségvetési megszorítások** fényében problematikus arra kényszeríteni a tagállamokat, hogy kötelező érvényű határidőkre előre meghatározott TEN projekteket valósítsanak meg.
- Miközben az **EU15** számára a **kiegészítő források** elvben **új lehetőségeket** kínálnak a TEN finanszírozásához, az **EU12-nek** komoly **gondjai** vannak a **szükséges nemzeti társfinanszírozási** összeggel, amely jelentősen megterheli majd a rendelkezésre álló költségvetést.
- A Kohéziós Alap forrásait számos EU12-beli régióban jelentős pillérnek tekintik, és az „új tagállamok” komoly hátrányként veszik figyelembe azt az félelmet, hogy **csökkentik a Kohéziós Alap költségvetését**, hogy helyette inkább az európai összekapcsolódási eszközhöz kapcsolódó projekteket finanszírozzanak.
- Fontos, hogy a javaslat tekintetbe vegye **a tagállamok** infrastruktúra-fejlesztésre vonatkozó **meglévő jogszabályait, menetrendjeit és költségvetéseit**.
- A jelenlegi javaslat nem kínál semmiféle eljárást arra nézve, hogy miként **kössék össze az európai összekapcsolódási eszköz központi projektjeit a Kohéziós Alapok és az ERFA projektjeivel**. Itt is alapvető fontosságú, hogy a TEN-T infrastruktúra-projektek elsőbbséget kapjanak, mivel különben veszélybe kerül más fontos infrastrukturális hálózatok fejlesztése.
- Az európai összekapcsolódási eszköz **határokon átnyúló megközelítését** széles körben elismerik. Egyelőre azonban még nem látható semmiféle világos és külön eljárás a jogi korlátok határokon átnyúló kezelésére.
- Sok válaszadó számára **nem világos**, hogy az európai összekapcsolódási eszköz eljárásai milyen hatást gyakorolnak a **közbeszerzésekre**. Néhányan azonban arra számítanak, hogy ez a hatás jelentős lesz, különösen a határokon átnyúló projektek tekintetében.
- A jelenlegi javaslat **nem tartalmaz semmiféle komoly mechanizmust a regionális és helyi szereplőknek a részvételi folyamatba való bevonására**. A legtöbb észrevételből azonban az tűnik ki, hogy a regionális és helyi szereplők bevonását tagállami feladatnak tartják. Más válaszadók a folyosóplatformban való részvételt fontos hozzájárulásnak látják.

2 Az európai összekapcsolódási eszköz fontos témáinak rövid leírása

Az európai összekapcsolódási eszköz létrehozásáról szóló végleges európai parlamenti és tanácsi jogszabályjavaslat² közös keretet hoz létre egyes európai infrastrukturális projektek támogatására. A javaslat olyan európai szintű infrastruktúra-projektek foglalmában, amelyek fontosak a tagállamok magas szintű összekapcsolódása felé történő elmozduláshoz, javítva egy továbbfejlesztett belső piac és a nagyobb globális versenyképesség feltételeit. Az eszköznek fel kell gyorsítania a TEN hálózat előrevitelének jelenleg akadozó folyamatát.

E tekintetben a javaslat foglalkozik a TEN hálózat „törzshálózata mentén” történő (vasúti, közúti vagy hajón történő) szállítás kérdéseivel. Különösen az infrastruktúra-folyosókat, a határokon átnyúló összeköttetéseket, kiemelt fontosságú energetikai létesítményeket és a távközlési hálózatokat támogatja.

Az eszközt – noha azt az Európai Bizottság központilag kezeli – a tagállamokkal szoros együttműködésben kell végrehajtani.

Az új konstrukció által nyújtott **értéktöbblet** az uniós jogi keret TEN infrastruktúráját illető egyszerűsítése kell hogy legyen, emellett nagyobb hatékonysággal, több magántőkét kell vonzania. Az európai összekapcsolódási eszköz céljai a következők:

- közös keret biztosítása, melynek eredményeként egyszerűsödne a TEN infrastruktúrák finanszírozásával kapcsolatos uniós jogi keretrendszer,
- következetes és átlátható megközelítés nyújtása az uniós finanszírozáshoz,
- méretgazdaságossági megtakarítások elérésének lehetővé tétele,
- ágazatok közötti szinergiák kiaknázása a projektfejlesztés és a megvalósítás szintjén,
- költségmegtakarítás és/vagy hatékonyabb kiaknázás és jobb megtérülés lehetővé tétele,
- a tanulságok levonása és a bevált gyakorlatok ágazatok közötti megosztása.³

Az európai finanszírozás és pénzügyi támogatás hatásának fokozása érdekében az európai összekapcsolódási eszköznek több különböző pénzügyi eszközt kell

² Az Európai Bizottság javaslatát 2011 októberében terjesztették be az Európai Parlamenthez, és azt jelenleg a nemzeti parlamentek vizsgálják. E vizsgálat elvégzésének határideje 2012. február közepe.

³ Európai Bizottság (2011): Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre az európai összekapcsolódási eszköz létrehozásáról, COM(2011) 665 final – 2011/0302 (COD); SEC(2011) 1262 final, SEC(2011) 1263 final; Brüsszel, 2011. október 19., 5. o.

összekapcsolnia. A pénzügyi eszközökből támogatott lépéseket és projekteket a **beérkezés sorrendjében** kell kiválasztani, de **figyelembe kell venni a** tagállamok szerinti **fokozatos földrajzi diverzifikációt is**. A **pénzügyi támogatásoknak** olyan támogatásoknak kell lenniük, amelyeket más pénzügyi eszközökkel kombinálnak. A támogatások származhatnak **az európai összekapcsolódási eszközökből, a Kohéziós Alapból, a strukturális alapokból és a Horizont 2020-ból** is. A pénzügyi eszközök közé tartoznak a tőkeeszközök, kockázatmegosztáson alapuló eszközökkel enyhített kölcsönök és/vagy garanciák vagy egyéb pénzügyi eszközök. A pénzügyi eszközök támogatásokkal kombinálhatók.

A **költségvetés legnagyobb részét** (31,7 milliárd eurót, amelyből 10 milliárd euró a Kohéziós Alapból kerül át ide) a közlekedésre kívánják fordítani. További 9 milliárd eurót az energiaügyre, másik 9 milliárd eurót pedig távközlésre különítettek el.

A forrásból **támogatható** egy-egy tagállam vagy több tagállam együtt, nemzetközi szervezetek, közös vállalkozások vagy köz-magán társulások.

A **közlekedés** tervezése esetén 50%-nál nem nagyobb, az építkezéseké esetén 20–30%-os **finanszírozási arányt** javasolnak.

Az **energetikai** tervezés **finanszírozási aránya** nem lépheti túl az 50%-ot, de az európai bizottsági iránymutatásokban meghatározott infrastruktúrák esetében 80%-ig emelkedhet.

A **távközlést** illetően a **széles sávú hálózatokat** 50%-os, az általános szolgáltatásokat 75%-os és – kivételes esetekben – a szolgáltatási platformokat 100%-os mértékig lehet finanszírozni.

Az Európai Bizottság vagy finanszírozott projektet megvalósító bármely egyéb szerv által lebonyolított **közbeszerzési** eljárások nem sérthetik az átláthatóság, a nyílt verseny és a közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásait illetően a megfelelő elbírálás elvét. A jogszabály ugyanazon eljárás keretében több szerződés odaítélését is lehetővé teszi.

A **közbeszerzés** szabályai egy 2011 decemberében közzétett új javaslat keretében jelenleg állnak **felülvizsgálat** alatt. Ez a közbeszerzésre vonatkozó új javaslat egyszerűsíteni kívánja az eljárásokat. Az azonban még nem világos, hogy ezek a szabályok miként befolyásolják majd az európai összekapcsolódási eszközre vonatkozó jelen javaslatot.

A rendeletjavaslat nem tér ki a **különböző szintű tagállami hatóságok** bevonására. Az európai összekapcsolódási eszköz regionális és helyi szintű végrehajtásáról a tagállamok gondoskodnak.

3 Részletes észrevételek

3.1 Az európai összekapcsolódási eszköz hozzáadott értéke a TEN-T vonatkozásában

Kérdés: Véleménye szerint jelent-e értéktöbbletet az európai összekapcsolódási eszköz a TEN-T terén való uniós fellépés tekintetében (például jár-e fellendítő hatással a fenntartható növekedésre és munkahelyteremtésre, valamint a társadalmi, gazdasági és területi kohézióra)? Kérjük, fejtse ki, és válaszát példákkal illusztrálja.

A hozzászólások összefoglalása

Általában véve elismerik az európai összekapcsolódási eszköz hozzáadott értékét. A fejlesztést a finanszírozás központosított kezelése és a szaktudás jobb cseréje révén fokozni kell, különösen az európai szintű infrastruktúra hatékonyságának növelése tekintetében. A hozzáadott érték várhatóan a gazdasági növekedés terén jelentkezik, azáltal hogy az egyelőre még nem eléggé bekapcsolt területeken jobb magas szintű infrastruktúra-hálózatok állnak majd rendelkezésre.

Az európai összekapcsolódási eszköz alapvető célja az EU egységes piacához a jelenlegi országhatároktól függetlenül történő csatlakozás. Az infrastruktúra tervezésének feltétlenül európai összefüggésben kell történnie. Az egységes piac megszilárdítása során előrelépést kell elérni a különféle nemzeti szabályozások egységesítése terén is. (Alicantei Kikötői Hatóság)

Különösen a spanyol és portugál válaszadók fejezték ki azon várakozásukat, hogy az eszköz fellendíti majd az építőiparban a foglalkoztatást, és a csatlakozó régiókban közvetett módon elősegíti a gazdasági prosperitást. Az európai összekapcsolódási eszköznek ösztönöznie kell a PPP-ket és (intézményi) befektetőket kell vonzania a TEN-T projektek finanszírozásában való részvételhez és a CO₂-kibocsátások csökkentésének támogatásához.

Az európai összekapcsolódási eszköz nagyon hasznos a regionális infrastruktúrának az intermodális közlekedés és logisztika fejlesztése terén történő támogatásához, továbbá a városi csomópontoknak a regionális vagy intermodális platformok figyelembevételével történő támogatásához. (Murcia régió)

Az a megközelítés azonban, hogy egyetlen közös keret vonatkozik Európa-szerte az infrastruktúra fejlesztésére, különböző reakciókat váltott ki. A beérkezett válaszok közül néhány pozitívan értékeli, hogy ez az egységes eszköz egyszerűsíti majd az eljárásokat, miközben mások (pl. Bécs város vagy a Helyi Önkormányzatok Litvániai Szövetsége) attól tartanak, hogy ütközni fog a szubszidiaritási elvvel. E válaszadók szerint lehet, hogy az európai összekapcsolódási eszközre vonatkozó rendeletjavaslat ütközik majd a nemzeti érdekekkel. A rendeletek kötelező jellegét (kötelező határidők) például felül kell vizsgálni abból a szempontból, hogy az a tagállamok költségvetési szuverenitásának elfogadhatatlan megsértését jelenti-e az EU részéről. Németország például a hálózatkiépítés meggyorsítására vonatkozó törvényével (NABEG) átszervezte és egyszerűsítette elosztóhálózatának tervezését és engedélyezési eljárásait. A német válaszadó most attól tart, hogy az európai összekapcsolódási eszköz nem lesz összhangban az országban alkalmazott eljárásokkal. Az Egyesült Királyság parlamentje ugyancsak komoly aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy az európai összekapcsolódási eszköz arra kényszeríti a tagállamokat, hogy egy előre meghatározott infrastruktúrával foglalkozzanak, ami veszélybe sodorhatja más, átfogó és országos szempontból fontos hálózatok fejlesztését. Ennek kapcsán az európai összekapcsolódási eszköznek figyelembe kellene vennie a területi kohézió, és azon belül mind az országos, mind a regionális infrastruktúra fejlesztését.

Emellett kétségek merültek fel a tekintetben is, hogy célszerű-e az, hogy az európai javaslat az engedélyezési eljárást egy kétéves előzetes kérelmezési eljárásra és egy egyéves hivatalos engedélyezési eljárásra bontja. A német válaszadó szerint a javasolt rendeletek hatáskörét az európai koordinációhoz és harmonizációhoz szükséges mértékűre kell korlátozni. Az EUMSZ 171. cikkénél messzebb menő rendeletjavaslatokat elutasítják.

Kritika érkezett a Külső Tengeri Régiók Konferenciája (CPMR) képviselőjétől is. Eszerint a rendeletjavaslat tengeri aspektusa nem tükrözi az ennek a területnek a fejlesztéséhez szükséges tényleges igényeket. Megjegyzi, hogy a hajózás hozzá tudott járulni a CO₂-kibocsátás csökkentéséhez, de ezt a rendeletjavaslatban egyelőre nem vették kellően figyelembe. Végül egy észrevétel a javaslatban szereplő előre meghatározott projektek problémáját emeli ki, amelyek kizárják az egyelőre csak az előzetes vizsgálat stádiumában lévő projekteket.

A „fenntartható tengeri kapcsolatok” eszköz épülhetne az Ecobonus modell eredményeire, felhasználva a Marco Polo program objektív értékelését, és figyelembe véve a tengeri üzemanyagok kéntartalmára vonatkozó új korlátozások teremtette feltételeket. (Külső Tengeri Régiók Konferenciája)

Végül Európa külső régiói úgy vélik, hogy az eszköz számukra nem bír jelentőséggel. Madeira regionális kormánya szerint az európai összekapcsolódási eszköz kizárná azokat, akik nem kapcsolódnak a javasolt infrastruktúra-hálózathoz.

3.2 A helyi és regionális önkormányzatok bevonása

***Kérdés:** Miként vesznek részt a helyi és regionális önkormányzatok az európai összekapcsolódási eszközzel kapcsolatos döntéshozatali folyamatban az Ön tagállamában (illetve milyen hatással lesz az európai összekapcsolódási eszköz a területrendezési és -fejlesztési stratégiákra)?*

A hozzászólások összefoglalása

Minden válaszadó megemlítette, hogy a helyi és regionális önkormányzatokat be kellene vonni azokba a projektekbe, amelyek hatással vannak területük fejlődésére. Míg egyes válaszadók tisztában vannak azzal, hogy a helyi és regionális szint bevonása a tagállam feladata, mások közvetlenebb részvételt követeltek az európai összekapcsolódási eszközzel kapcsolatos folyamatban. Egyes tagállamokban a helyi és regionális önkormányzatok bevonásának módja még nem tisztázott, máshol azonban ez többnyire a nemzeti jogi keret alapján történik. Spanyol válaszadók részletesen leírják a bevonás folyamatát.

Azt is megjegyezték azonban, hogy az Európai Bizottság által javasolt, az érintett felek közti párbeszédet biztosítani hivatott folyosó platformok hozzáadott értéke csak akkor érvényesül, ha a helyi és regionális önkormányzatok mellett a nemzeti és nemzetközi csoportosulások is részt vesznek bennük.

Némi általános bírálat érte azt, hogy az európai összekapcsolódási eszközt központosítva az Európai Bizottság kezeli, így a helyi és regionális önkormányzatoknak nincs lehetősége részt venni a döntéshozatali folyamatban. A válaszadók hangot adtak az iránti aggodalmuknak, hogy ez a központosított irányítás aláássa a területi kohézióra irányuló erőfeszítéseket, illetve szembemegy azokkal. Számos, a TEN-T-t kiegészítő helyi és regionális infrastruktúra-projekt működik, ezekkel az összekapcsolódást célzó tevékenységekkel azonban a tárgyalt javaslat nem foglalkozik. Ezenkívül a rendelet figyelmen kívül hagyja az olyan nemzeti jogi kereteket is (föderális, regionális rendszer), amelyek kizárják az európai összekapcsolódási eszközről szóló rendeletjavaslatban szereplő, felülről szerveződő infrastruktúra-projektek (pl. Németország). Ezt visszalépésnek tekintik a mai kohéziós politikát jellemző általános partnerségi szemlélet tekintetében.

A CPMR kéri, hogy kötelezőbb jelleggel határozzák meg a helyi és regionális önkormányzatoknak ebben az irányítási rendszerben játszott szerepét. A CPMR ellenzi a források elosztásával kapcsolatos központosított döntéshozatalt, és úgy véli, hogy ha egy ajánlattételi eljárásban egyes projektek "érettségük" alapján előnyt élveznek, az ellentétes a területi kohézió és a helyes kormányzás elvével. (CPMR – Külső tengeri régiók konferenciája)

3.3 Az európai összekapcsolódási eszköz, illetve a strukturális és kohéziós alapok közötti összhang

***Kérdés:** Miként biztosítható a következetes összhang a strukturális és kohéziós alapokból, illetve az európai összekapcsolódási eszköz által finanszírozott projektek között? Milyen hatással lesz az európai összekapcsolódási eszköz a kisebb projektekre?*

A hozzászólások összefoglalása

A legtöbb érdekelt által felvetett probléma az európai összekapcsolódási eszköz által kezelt európai szintű projektek és az ERFA által finanszírozott nemzeti projektek közti kellő mértékű koordináció. A hozzászólók többsége úgy látja, hogy az európai összekapcsolódási eszköz főleg a nagyobb projektekre összpontosít, ezért jól kiegészíthető az ERFA által finanszírozott kisebb projektekkel. A válaszadók azt állítják, hogy a javaslat nem írja le elég részletesen az európai összekapcsolódási eszköz révén és a strukturális alapokból (ERFA) finanszírozott projektek közti eljárási kapcsolatot. A legfontosabb az, hogy kerülni kell az ERFA és az európai összekapcsolódási eszköz közti átfedéseket. A kettős finanszírozás elkerülése érdekében világos kritériumokat kell meghatározni, továbbá valamennyi finanszírozási rendszert értékelni és adaptálni kell.

Nem minden tagállam fér azonban hozzá egyenlő mértékben az ERFA infrastruktúra-finanszírozási forrásaihoz. Az, hogy a kisebb és kevésbé domináns projektek nem kapnak finanszírozást, nem vezethet a periférikus infrastruktúra-projektek teljes mellőzéséhez. Emellett a válaszadók bírálták, hogy a javaslat túlságosan mereven a tíz kiválasztott fő projektre összpontosít, figyelmen kívül hagyva Európa számára hasonlóan fontos kérdéseket. Egyes érdekeltek aggodalmukat fejezték ki amiatt, hogy a tíz folyosóhoz nem kapcsolódó kisebb projektek európai szinten jelentőségüket veszthetik.

Az európai összekapcsolódási eszközt arra tervezték, hogy összekapcsolja a régiókat, de az Európai Bizottság központosítva irányítja. Az irányítási rendszerek sokfélesége (a központi európai összekapcsolódási eszköz, illetve a regionális ERFA és a Kohéziós Alap) jelentősen megnehezíti az egymással

kompatibilis projektek fejlesztését. Nincs kapcsolat az európai összekapcsolódási eszköz és a kohéziós politikára vonatkozó közös stratégiai keret között (a skót helyi önkormányzatok szövetsége (COSLA))

3.4 Az európai összekapcsolódási eszköz hatása az állami költségvetésre

Kérdés: *Várhatóan milyen hatással lesz az európai összekapcsolódási eszközre vonatkozó javaslat az Önök rendelkezésére álló állami költségvetésre és más, nemzeti és uniós alapok felhasználására?*

A hozzászólások összefoglalása

Az európai összekapcsolódási eszköz közúti és vasúthálózatokhoz adott átlagos társfinanszírozási hozzájárulása nem haladja meg a 30%-ot. Ebből arra lehet következtetni, hogy az európai összekapcsolódási eszközre vonatkozó javaslat nem lesz jelentős hatással a nemzeti költségvetésekre.

Miközben az IKT- és energiaberuházások jelentősen bővülnek, véleményünk szerint a közlekedésre jutó részben a helyi és regionális önkormányzatok szempontjából a jelenlegi helyzethez képest nem lesz jelentősebb változás. (a skót helyi önkormányzatok szövetsége (COSLA))

Az EU15-beli válaszadók többsége az európai összekapcsolódási eszközt lehetőségnek tekinti kiegészítő infrastruktúra-finanszírozási források szerzésére. Egyes válaszadók szerint az európai összekapcsolódási eszköz csak az EU15 számára hasznos eszköz, mivel ezek vállalni tudják az ilyen típusú infrastruktúra-beruházások társfinanszírozását, míg az EU12 országai számára a szűkös költségvetés miatt ez súlyos nehézségekbe ütközik.

Az európai összekapcsolódási eszközre vonatkozó javaslat csak azon tagállamok költségvetésére lesz hatással, amelyek már most is színvonalas infrastruktúrával rendelkeznek. (Łódź város önkormányzata)

Az európai összekapcsolódási eszközre úgy tekintenek, mint a Kohéziós Alap központosításának jelére, ami megnehezítheti a régiók folyamatban való részvételét. A Kohéziós Alap fontos pénzügyi eszköz az „új tagállamok” számára. A európai összekapcsolódási eszközben javasolt folyosókat és a Kohéziós Alap 10 milliárd eurós előirányzatát az Európai Bizottság által előírt irányelvnek tekintik, amely korlátozza a tagállamok rugalmasságát a tárgyalási szakaszban.

A Kohéziós Alapból a TEN-T finanszírozására szánt 34 milliárd euróból 10 milliárdot az európai összekapcsolódási eszköznél alkalmazottal azonos eljárás

során osztanak szét, elsősorban az Európai Bizottság által kiírt projektpályázatok alapján. A fent említett kockázatokra való tekintettel nem a legstrukturálisabb projektek élveznének elsőbbséget, hanem azok, amelyeknél a gyors végrehajtás a legvalószínűbb. A szabályozás ilyen irányú módosítása visszalépésnek tekinthető az általános partnerségi megközelítés tekintetében (CPMR – Külső tengeri régiók konferenciája)

Ezenkívül a javasolt TEN-folyosók előnyben részesítése akadályozhatja a tagállamokat saját, esetleg sürgősebb infrastruktúra-projektjeik végrehajtásában. Az európai összekapcsolódási eszközben szereplő projekt-végrehajtási határidőknek rugalmasabbnak kellene lenniük. Problémák merülhetnek fel, ha a javaslatban szereplő projektütemezések nincsenek összhangban a nemzeti tervezéssel.

Egy új eszköz létrehozása az alapok fokozott központosításához vezet, ami megnehezíti a régiók közvetlen hozzáférését a forrásokhoz (Pomeránia vajdaság közgyűlési elnökének kabinetje)

Az európai összekapcsolódási eszköz prioritásai akadályozhatják a tagállamokat saját projektjeik fontossági sorrendjének meghatározásában. Ezért a javaslatban szereplőnél rugalmasabb ütemezésre van szükség. Némi rugalmasságot biztosíthat az, ha rendelet helyett – a korábbi TEN-T projektekhez (vasúthálózat) hasonlóan – iránymutatásokat alkalmaznak.

A magánbefektetők TEN-T-projektekbe való bevonására vonatkozó javaslattal kapcsolatban még egy kérdés felmerült. A válaszadók bizonyos kétségeiknek adtak hangot annak kapcsán, hogy az eszköz biztosítja-e a befektetők részt vállálásához szükséges biztonságos pénzügyi környezetet.

Általában azt várnánk, hogy egy adott projekt finanszírozhatóságának felmérésekor még az infrastrukturális projekt beindítása előtt annak bizonyítására törekedjenek, hogy az üzlet kétségekívül gazdaságos, és a befektetők pénze megtérül. Nem világos, hogy az európai összekapcsolódási eszközből származó finanszírozásnak feltétele-e egy bizonyos szintű megtérülés, és főleg hogy a javasolt projekteknek bizonyítaniuk kell-e értéküket, mielőtt bejegyzésre kerülnének.

Fontos, hogy figyelembe vegyék a helyi vállalkozók és vállalkozások egyéni kapacitását és potenciálját (UTTS EGTC, Magyarország)

3.5 A közbeszerzésre és az állami támogatásra gyakorolt hatások

Kérdés: *Lát-e Ön esetleges következményeket a közbeszerzési szabályok és az állami támogatás tekintetében?*

A hozzászólások összefoglalása

A hozzászólók többsége nem lát semmiféle ellentétet vagy következményt a nemzeti közbeszerzési eljárások tekintetében. Ugyanakkor, amint azt Pomeránia vajdaság közgyűlési elnökének kabinetje a transznacionális projektek kapcsán megjegyezte, az egyes tagállamok jogrendszerében fennálló különbségek komoly akadályokat állíthatnak a közös beruházások elé. A közbeszerzési eljárás felülvizsgálata most zajlik, és felmerült, hogy az új eljárások némelyike esetleg még fokozhatja a bonyodalmakat.

Többen attól tartanak, hogy az európai összekapcsolódási eszköz miatt a közbeszerzési eljárást a felülvizsgálat során kifejezetten ehhez az eszközhöz igazítják. Bírálták azt a szemléletet, hogy konkrét feladatokhoz konkrét közbeszerzési eljárásokat rendeljenek (pl. környezetbarát közbeszerzés). Ez fragmentálja a közbeszerzés szemléletét, és adminisztratív terhekhez vezet. (a skót helyi önkormányzatok szövetsége (COSLA))

3.6 Kihívások és lehetőségek a határ menti régiókban

Kérdés: *Milyen kihívásokat és lehetőségeket jelent az európai összekapcsolódási eszköz a határ menti régiók számára (ideértve az EGTC esetleges igénybe vételét)?*

A hozzászólások összefoglalása

Az európai összekapcsolódási eszközt általánosan elismerik a határokon átnyúló összekapcsolódást támogató eszközként. Sokan üdvözlik, hogy az európai összekapcsolódási eszköz fontosnak tartja a határokon átnyúló infrastruktúra-összeköttetések támogatását. A közlekedési összeköttetések alapvetően fontosak ahhoz, hogy a határ menti és határon átnyúló régiókat mind nemzeti, mind európai szinten segítsük a földrajzi elhelyezkedésükből adódó hátrányaik leküzdésében.

Az európai összekapcsolódási eszközt nemcsak a határ menti régiókban, hanem a tengerrel szoros kapcsolatban álló területeken is kifejezetten üdvözlik. Mind a skót kormány, mind pedig az Északi-tenger partja mentén fekvő települések helyi önkormányzatai olyan eszköznek tekintik az európai összekapcsolódási eszközt, amely az európai hálózatokkal való összeköttetéseket és a megújuló forrásokból való helyi energiatermelést is segíthet fejleszteni, ami nyilvánvaló hatással van a helyi gazdasági jólétre. (a skót helyi önkormányzatok szövetsége (COSLA))

A határokon átnyúló projektek nagyban függenek a regionális és helyi szereplőktől, ezért ezen a területen még fontosabb ezek bevonása. Jelenleg európai szinten ez nem előírás. A magyarországi EGTC-knek például nincs pénzügyi keretük arra, hogy részt vegyenek a TEN-T-projektek létrehozásában és értékelésében. Ezzel összefüggésben problémát jelent még a határokon átnyúló projektek végrehajtásához szükséges struktúrák létrehozásával kapcsolatos tapasztalat és ismeretek hiánya.

A határ menti régiók szorult helyzetbe kerülhetnek, ha a tagállamok nem állapodtak meg a közös projektekről. Az európai összekapcsolódási eszköz nem biztosítja a feltételeket e kockázat elkerüléséhez, viszont megvonja a Kohéziós Alap támogatásait a határ menti régióktól. (Helyi önkormányzatok litvániai szövetsége)

4 Következtetések

A válaszadók különféle érdekcsoportokba sorolhatók. Az elsőbe a helyi és regionális önkormányzatok és képviselőik; a másodikba a területi együttműködési csoportok; a harmadikba az érdekeltek képviselői, például kikötői hálózatok tartoznak. A másik választóvonal az európai összekapcsolódási eszközt határozottan támogató spanyol és portugál szervezetek és önkormányzatok, illetve az eszköz felülről irányított eljárását bíráló közép-európai tagállamok és szervezetek között húzódik. Így hát általános következtetésként mindössze annyi vonható le, hogy az EU15 tagállamai újabb infrastruktúra-finanszírozási lehetőségként tekintenek az európai összekapcsolódási eszközre, míg az EU12 tagjait aggasztja, hogy az eszköz hátráltathatja egyéb, sürgetőbb regionális szükségletek kielégítését.

Bár kevésbé hangsúlyosan, de szintén felmerült a szubszidiaritás elvének védelme. A szubszidiaritás elvét az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikke a következőképpen határozza meg: *Azokon a területeken, amelyek nem tartoznak kizárólagos hatáskörébe, a szubszidiaritás elvének megfelelően a Közösség csak akkor és annyiban jár el, amennyiben a tervezett intézkedés céljait a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, és ezért a tervezett intézkedés terjedelme vagy hatása miatt azok közösségi szinten jobban megvalósíthatók. A Közösség intézkedései nem léphetik túl az e szerződés célkitűzéseinek eléréséhez szükséges mértéket.*⁴

E tekintetben az Európai Bizottság törzsprojektekre vonatkozó irányelvét túlságosan felülről irányítottnak tartják, ami veszélyeztetné a szubszidiaritás elvét, ha a folyosók koordinátorainak hatásköre megengedné a tagállamok irányítását nemzeti infrastruktúra-projektekkel kapcsolatos döntéseikben.

A fentiek ismeretében a beérkezett hozzászólások a következőképpen foglalhatók össze:

- Bírálják az infrastruktúra-folyosók előzetes meghatározását, mivel ez akadályozza egyéb, sürgősebb projektek kidolgozását.
- Szükségesnek tartják a helyi és regionális önkormányzatok bevonását a folyosó platformokba, a javaslatban azonban nem szerepel a területi csoportosulások és egyéb képviselők támogatása.
- Az európai összekapcsolódási eszköz és az ERFA kompatibilitása hozzáadott értéket jelenthet. Még nem világos azonban, hogy ez a két

4

Európai Unió (2006), az Európai Unióról szóló szerződés, valamint az Európai Közösséget létrehozó szerződés egységes szerkezetbe foglalt változatai, az Európai Unió Hivatalos Lapja, 5. cikk.

eszköz hogyan kapcsolódna hatékonyan egymáshoz. Ez aggályokat vet fel az átfedések és az ERFA-projektek aláírása kapcsán.

- Az európai összekapcsolódási eszköz számára előirányzott 10 milliárd euró komoly aggályokat ébresztett az új tagállamokban. Számos helyi és regionális önkormányzat aggodalmát fejezte ki amiatt, hogy a nemzeti szinten javasolt projektek és a javasolt folyosóprojektek ütközhetnek.
- A határokon átnyúló projektek végrehajtását általában fontosnak tartják. Itt is igaz, hogy a különféle jogrendszerek alapján történő tényleges végrehajtás nincsen világosan meghatározva, ahogyan az eljárás és az érdekeltek bevonása sem.
- A hozzászólók többsége nem talált semmiféle ütközést a közbeszerzési szabályokkal.

A válaszadók általában hangsúlyozzák, hogy az európai összekapcsolódási eszköz végrehajtási eljárása még nincs eléggé tisztázva (különösen a határokon átnyúló projektek esetében). Emiatt felmerül az igény az Európai Bizottság által kitűzött célok és a tagállami érdekek jobb összeegyeztetése iránt. A hozzászólásokból kiviláglik, hogy mely tagállami célok valósulnak meg a javaslat segítségével, és mely országok számára jelent problémát, hogy a javasolt projekteket összehangolják nemzeti és regionális céljaikkal. Spanyolországnak és Portugáliának például nincs további ellenvetése a javaslattal kapcsolatban, és elvárják, hogy az európai összekapcsolódási eszköz támogassa nemzeti és regionális infrastruktúra-költségvetéseiket. A magyar, német és lengyel hozzászólók azonban jelzik azt az aggályukat, hogy a döntéshozatali folyamat veszélyezteti nemzeti és regionális autonómiájukat.

5 Hivatkozás

Európai Bizottság (2011): Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre az európai összekapcsolódási eszköz létrehozásáról (COM(2011) 665 final – 2011/0302 (COD)); Brüsszel, 2011. október 19.

6 Válaszadók

Szám	Név	Ország	Hálózat	A válaszadó típusa
1.	Netwerkstad Twente	Hollandia	Szubszidiaritásfigyelő hálózat (SMN)	Regionális hálózat
2.	Független konzultáns (az UTTS és a BEFA EGTC-k alapító tagja)	Magyarország	EGTC	Területi együttműködés
3.	Marcha régió (Olaszország)	Olaszország	SMN	Regionális önkormányzat
4.	Agrupamento Europeu de Cooperação Territorial Galicia-Norte de Portugal	Portugália	EGTC	Területi együttműködés
5.	Valencia autonóm kormánya, közlekedési és logisztikai főigazgatóság	Spanyolország	SMN	Regionális önkormányzat
6.	A Valenciái autonóm közösség kereskedelmi kamaráinak tanácsa	Spanyolország	megerősítendő	Regionális önkormányzat
7.	(Lódz város önkormányzata)	Lengyelország	SMN	Helyi önkormányzat
8.	Stájerország tartományi kormányának tervezési osztálya	Ausztria	SMN	Regionális önkormányzat
9.	Galicia autonóm közösség	Spanyolország	SMN	Regionális önkormányzat
10.	Extremadura autonóm közösség közgyűlése	Spanyolország	SMN	Regionális önkormányzat
11.	Pomeránia vajdaság közgyűlési elnökének kabinetje	Lengyelország	SMN	Regionális önkormányzat
12.	Bécs városa	Ausztria	SMN	Helyi önkormányzat
13.	Madeira regionális kormánya	Portugália	megerősítendő (a parlament tagja az SMN-nek)	Regionális önkormányzat
14.	Brest Métropole Océane városi közösség	Franciaország	megerősítendő	Helyi önkormányzat
15.	Helyi önkormányzatok litvániai szövetsége	Litvánia	SMN	Helyi önkormányzat
16.	Európai Határmenti Régiók Szövetsége (AEBR)	Nemzetközi	SMN	Területi együttműködés
17.	UTTS EGTC	Magyarország	EGTC	Területi együttműködés
18.	Skót helyi önkormányzatok szövetsége	Egyesült Királyság	SMN	Helyi önkormányzat
19.	Külső tengeri régiók konferenciája (CPMR)	Nemzetközi	megerősítendő	Területi együttműködés
20.	Valencia regionális kormánya	Spanyolország	SMN	Regionális önkormányzat
21.	Kikötőkkel kapcsolatos tanulmányok és együttműködés intézete (FEPORTS)	Spanyolország	megerősítendő	Egyéb állami szervezetek
22.	Alicantei Kikötői Hatóság	Spanyolország	megerősítendő	Egyéb állami szervezetek
23.	Valenciai Kikötői Hatóság	Spanyolország	megerősítendő	Egyéb állami szervezetek
24.	Castellóni Kikötői Hatóság	Spanyolország	megerősítendő	Egyéb állami szervezetek
25.	Baden-Württemberg minisztériuma	Németország	SMN	Regionális önkormányzat

Szám	Név	Ország	Hálózat	A válaszadó típusa
26.	Brit Vasúthálózat	Egyesült Királyság	megeősítendő	Tematikus hálózat
27.	Murcia régió Közmu- és területtervezési osztály: közlekedési és kikötői főtktárság/főigazgatóság	Spanyolország	megeősítendő	Regionális önkormányzat
28.	Wielkopolska vajdaság közgyűlési elnökének kabinetje	Lengyelország	megeősítendő	Regionális önkormányzat
29.	Warmia-Mazúria régió	Lengyelország	megeősítendő	Regionális önkormányzat
30.	EGTC Eurometropolis	Hollandia	EGTC	Területi együttműködés
31.	A baszk kormány lakhatásért, közlekedésért és közmuvekért felelős hivatala	Spanyolország	SMN	Regionális önkormányzat